જાય છે
આજ
Dra

સખી-લુટેરા.

નાટકનો ટુંક સાર તથા ગાયનો.

ડાયરેકટર.—મી૦ જોસેફ ડેવીડ.

નાટક રચનાર,

મુનશી—મોહીઉદ્દીન નાળાં.

છપાવી પ્રસીદ્ધ કરનાર.

નાટક મંડળીના માલેક.

મુંબઇ.

આ પુસ્તક "તત્ત્વવિવેચક પ્રેસ" પરેલ રોડ, મુંબઇ

ન. ૮ માં છાપ્યુ છે.

૧૯૨૫

કિંમત ચાર આના.

Printed by Mr Y K Padwal at the "Tatva-Vivechaka Press," Pare Road, Byculla, and Published by Mr Mohi-ud-din Nazi, at Parsi Imperial Natak Mandali, near Grant Road, Bombay.

જાય છે; તેર વરસની અમારી નાટક કંપનીની હયાતી દરમ્યાન, આજ સુધી માત્ર રમુજ સાથે નસીયતરૂપી નાટકો (Subjective Dramas)ભજવવાનું અમને દરૂસ્ત લાગ્યુ હતું, પણ હવે સમયને અનુસરી તેમાં રમુજ તથા નસીયત સાથે કાંઈક સીનેરી, કાઈક ગાયનોની ઢબ છબ અને કાઈક જનાની તત્વ ઉમેરી નાટકનું રૂપરંગ બદલવાની જરૂર જણાઈ છે. અમારા આગલાં નાટકો જોયા પછી આ નાટકનું બંધારણ નવુજ જણાશે, જોકે નાટક ઐતિહાસીક (Historical) છે પણ તેમાં સમાવેલી બાબદો ચાલુ નાટકો સાથે સરખાવતાં કાંઈક જુદાજ આકારમા દેખાશે.

ગયા દશ વરસના અરસામાં ભજવાએલા અનેક નાટકોમાં ચાલુ એકજ પ્રકારની બાબદો, જેમકે:—રાજદ્વારી નુકતેચીની, હિન્દુ મુસલીમ ઐક્યતા, ખુદાપર યકીન, મજહબપર એતેકાદ, ઈમાનપર ઉસ્તવારી અને વફાપર મુસ્તકીમ, એવું એવું જોતાં પ્રેક્ષકો હવે કંટાળીને કહે છે કે નાટક કંપનીના કરવઇયાઓ એકજ તરેહના ચાલુ રદન પાટલા સ્ટેજપર લાવે છે, તેઓ નવી બાબદ લાવવા અશક્ય થઈ પડયા છે. આવા સમયમા આ નાટક મને આશા છે કે કદરદાન આલમનુ ધ્યાન ખેંચી તેઓના દીલને રાહત આપશે તો હુ મારી મહેનતનો બદલો મળેલો જાણી કદરદાન આલમનો નેહાયત એહસાનમંદ થઈશ.

આપનો તાબેદાર,

જોસેફ ડેવીડ,

ડાયરેકટર—પારસી ઇમ્પીરીયલ નાટક મંડળી.

નાટકનો ટુંક સાર.

ગજનીના ઘોરી બાદશાહ હસ્તકનુ ગુલામી ખાનદાન.

કુતબુદ્દીન.—બચપણમાં વતનમાંથી કોઈ શખ્સે એને નસાડી ખુરાસાનની રાજધાની નીશાપુરમાં લાવી એક તવ ગર માણસને ગુલામ તરીકે વેચ્યો. તે તવંગર મરણ પામવા બાદ તેને એક વેપારીએ વેચાતો લઈ ગજનીના બાદશાહ શહાબુદ્દીન ઘોરીને નજર કર્યો શહાબુદ્દીન તેનાપર ઘણોજ પ્યાર રાખતો હતો. તેનુ પ્રમાણીકપણું અને બહાદુરી જોઈ શહાબુદ્દીને તેને હિન્દુસ્તાનમાં પોતાના પ્રતિનિધી તરીકે મોકલ્યો, કુતબુદ્દીને હિન્દુસ્તાનમા આવી દિલ્હી શહેરને પોતાની રાજધાની બનાવી. એનેજ હમણાની દિલ્હીથી અગીયાર માઇલ દુર કુતુબમીનાર નામનો ટાવર બ ધાવ્યો જે હજી સુધી તેની યાદગાર તરીકે ખડો છે. કુતબુદ્દીન ઈ. સ. ૧૨૧૦માં ઘોડાપરથી પડી મરણ પામ્યો. ત્યારપછી દિલ્હીની સલતનત તેના દીકરા આરામના હાથમાં ગઇ, પણ તે રાજ્ય ચલાવવાને નાલાયક હોવાથી પ્રજાએ કુતુબુદ્દીનના જમાઇ અલ્તમશને દિલ્હીની શહનશાહત સોંપી. (૧૨૧૦ થી ૧૨૩૫) અલ્તમશને બે દીકરા એક રૂકનુદ્દીન, બીજો બહેરામ અને એક દીકરી રજીયા, એવાં ત્રણ ફરજન્દો હતા તેમાંથી રૂકનુદ્દીન રાજ્યનો બોજો ઉપાડવા અશક્ત જણાયાથી દરબારીઓએ સુલતાના રજીયાને દિલ્હીનું તખ્ત સોંપ્યું. (૧૨૩૬ થી ૧૨૩૯).

બધું કામ તપાસતા. રજીઆ [illegible] મા તેનાભાઇ રૂકનુદ્દ[illegible]
દીકરો ઐારંગ (બાદશાહ થયા પછી અલ્લાઉદ્દીન મસઉદ નામ ધારણ કર્યું) યુવરાજ તરીકે લેખાતો હતો, અને એજ આપણા નાટકનો નાયક છે. રજીયા તખ્તનશીન થયા પછી બીજે વરસે એટલે ઈ. સ. ૧૨૩૭ માં આપણા નાટકની શરૂઆત થાય છેઃ—

અંક પહેલો.

પ્રવેશ પહેલોઃ—દિલ્લીમાં રજીયા સુલતાનાનો શાહીમહેલ—

રજીયા સુલતાના પોતાના ભત્રીજા (ભાઈ રૂકનુદ્દીનનો દીકરો) ઐારંગને, મોગીર રીયાસતના શાહ ફીરોજની દીકરી નવેલીની તસવીર દેખાડી, તેની સાથે શાદીની ગાઠથી જોડાઈ જવા પોતાની ખાહીશ જાહેર કરે છે ઐારંગ સુલતાનાની ખાહીશને માન આપે છે, સાથે એમ પણ કહે છે, પરણેતર માત્ર ખુબસુરત હોવાથીજ કાંઈ માનવનો સંસાર ચાલી શકતો નથી, ખુબસુરતી સાથે શરીફ ખાસીયત હોય તોજ મર્દ અને ઐારત બન્નેને આ જહાનમાં સુખ હાંસીલ થાય છે

"બુરી હો ખાસીયત જીસકી ન અયસી ગોરી સુરત હો,"
"વોહ કાલી શકલ અચ્છી જીસકી પુર અનવાર સીરત હો."
"હમ કયા ? ભરદીયે હો કુટકર મોતી જો કુદરતને,"
"બશરકે કામકી વોહ આખ હુએ જીસમે મુરવ્વતહો"

ઐારંગના આવા વિચારો જોઈ સુલતાના ખુશી સાથે તેને શાહજાદીના ગુણદોષની પરીક્ષા કરવા મોંગીર રીયાસતમાં જવાની રજા આપે છે, અને સાથે રાજના વફાદાર મુસાહીબ બુજકકડને મોકલે છ.

બહેરામને પકડવાની પોતાની અશક્તિ જણાવે છે, શાહ ખફા થઈ કોતવાલને પોતે જઈ તેને હરેક તદબીરથી કેદ કરવાનું કહે છે, લાચાર થઈ કોતવાલ બહેરામ ડાકુને પકડવા નીકળે છે તેના જવા પછી દિલ્લીથી આવેલા શાહજાદા ઔરંગની આમદની ખબર મળે છે ફીરોજશાહ અને ઔરંગની મુલાકાત.

પ્રવેશ ત્રીજો:—બહેરામ ડાકુનુ રહેઠાણ—બહેરામનો એક વફાદાર જાસુસ કોતવાલને દગલબાજીથી ઘેરી બહેરામ આગળ લઈ આવે છે બહેરામ કોતવાલને કેદમા નાખે છે

પ્રવેશ ચોથો —અલઝડપનુ મકાન–પોતાના કાકા બબ-તુલહવાસથી વીખુટો પડી પરદેશમાં હુન્નર શીખવા આવેલો ભત્રીજો મીયા અલઝડપ ઘભરાટમાં દાખલ થાય છે. તેના પડોસમા રહેતી બીબી ઉલઝન અને તેનો છોકરો હલાલી તથા બીજી પડોસન જુવાન છોકરી ચટખારા કે જેના લગન જમાલ નામી યુવક સાથે થનાર છે તે અલઝડપને ગભરા-ટનુ કારણ પુછે છે અલકઝડપ કહે છે કે આજે પાચ વરસ થયા હુ મારા કાકાનો હુકમ લઇ પરદેશ હુન્નર શીખવા નીકળ્યો હતો પહેલા વરસે કાકાએ મને પઇસાની મદદ કરી પણ બીજા વરસથી તેઓએ પઈસાની બાબતમા હાથ ખેચી લીધો અને મારીપર સુકામણા પડવા માડ્યા ત્યારે મે કાગજમા ઠોકી માર્યું કે મે શાદી કરી છે માટે પઇસા મોકલાવો, ત્રીજે વરસે એક દીકરો થયો એમ લખી પઈસા કઢાવ્યા, એમ પાંચ વરસ સુધી લાગટ છોકરાઓ અવતર્યા કીધા અને છેલ્લે જ્યારે લખ્યુ કે મારી બઇરીએ જોડ બચ્ચાઓને જન્મ આપ્યો, ત્યારે તેઓએ જવાબ આપ્યો કે હુ તારી બઈરી અને બચ્ચાઓને જોવા તારી

દીકરા હર્લા... ... ...
તેની દયા ભરી હાલત જોઇ તેઓ તેમ કરવા કબુલ થાય છે

પ્રવેશ પાંચમો—મોગીર શહેરની બહાર એકાંત જંગલ-નેકદીલ સોદાગરના લીબાસમા બહેરામ ડાકુ આ જગ્યાએ દરરોજ આવ્યા કરે છે, કેમકે તેને પોતાનો પ્યાર અહીંઆ રહેતી શાહજાદીની ખાસ સાહેલી ચમેલીપર અર્પણ કરી દીધો છે ચમેલી જાણતી નથી કે તે સોદાગર તેજ બહેરામ ડાકુ છે, તોપણ તે તેના પ્યારમા પડે છે આજે પણ તે આશકની ઇનતેજારમા ત્યાં ઉભી છે, બહેરામ આવી મુહબ્બત કરે છે, એટલામા શાહજાદા મુજફ્ફર સીપાહીઓ સાથે બહેરામની તપાસમાં તેજ જંગલમા આવી ચઢે છે બેહેરામ પોતાને છુપાવવા ચમેલીને કહે છે, તે જ્યારે છુપાવવા ના કહે છે ત્યારે પોતે કોણ છે તે ત્યાં જાહેર કરે છે ચમેલી નેકદીલને બહેરામ ડાકુ જાણી ધિક્કારે છે પણ બહેરામની પીસતોલના ભયથી તે તેને ઝાડની ઘટામા છુપાવે છે એટલામા મુજફ્ફર આવી ચઢે છે. અને ચમેલીને પુછપરછ કરી બેહેરામની શોધમા બીજી તરફ નીકળી જાય છે

પ્રવેશ છઠ્ઠો—શાહી બગીચો–ઈદના તેહેવારની ખુશીમા શાહજાદી નવેલી અને સાહેલીઓ વચ્ચે હાસ્યવિનોદ પુરો થતા નવેલી તેઓને સમજાવે છે કે દિલ્હીથી શાહજાદો ઔરંગ મારી સાથે શાદી કરવા આવ્યો છે, પણ મેં ઉડતી ખબર સાભળી છે કે તે મારા સ્વભાવની પરીક્ષા લઇને પછી શાદી કરવાનો છે, ત્યારે હું પણ તેના સ્વભાવની પરીક્ષા કરવા ઇચ્છુ છુ, માટે હું કહુ તેમ કરો–જુઓ, હું ચમેલીને શાહજાદી બનાવુ છુ અને હું ચમેલી બની દાસી તરીકે તેની જગ્યા સંભાળું છુ–સઊ એ વાત કબુલ કરે છે. અને તે પ્રમાણે નવેલી ચમેલી અને ચમેલી નવેલી બની શાહજાદી તરીકે બીરાજે છે.

હાજર છે તેનો ચમેલીને શી ખબર ?

શાહજાદો ઔરંગ આવે છે, નકલી શાહજાદી તેનાપર મોહી પડવાનો પ્રયત્ન કરે છે, પણ તેના હલકટ ચેનચાળાથી ઔરંગને તેની તરફ તિરસ્કાર ઉપજે છે અને અસલી શાહજાદીની વાતચીત જોઈ દાસી હોવા છતા તે તેનીપર આશક પડે છે. આવો રાહ-ઘાટ જોઈ ચમેલી શાહજાદીને ત્યાથી જવાનો હુકમ કરે છે. નવેલી જાય છે. ચમેલી શાહજાદાને ફુલનો હાર પહેરાવવાની તજવીજ કરે છે પોતાની માશુકને પારકા સાથે મુહબ્બત કરતાં જોઈ બહેરામ સહન કરી શકતો નથી, અને ચમેલી ઔરંગને હાર પહેરાવવા જતા તે તીર મારી હારને છેદી નાખે છે ખુજકકડ ગભરાય છે. ઔરંગ તથા ખુજકકડ તીર મારનારની તપાસમા જાય છે બહેરામ ચમેલી આગળ જાહેર થઈ તેનીપર ફીટકાર નાખી તેનુ ખુન કરવા ધસે છે. ચમેલી શોરબકોર કરી મુકે છે ફીરોજશાહ આવી ચઢે છે. મુજફ્ફર આવે છે સીપાહીઓ હાજર થાય છે, પોતાની જાનની સલામતી ખાતર એક યુક્તી રચી બહેરામ સહીસલામત છટકી જાય છે.

અંક પહેલો સમાપ્ત.

સાથે લગ્ન [illegible]
જાહેર કરે છે બુજક્કડ તેને તેમ કરતાં રોકે છે એટલામા દાસી બનેલી અસલી શાહજાદી ત્યા આવી લાગે છે ઔરંગ પોતાનો પ્યાર જાહેર કરે છે

પ્રવેશ બીજો—શાહીબગીચો–પોતાની માશુક પર નજર રાખવા બહેરામ ડાકુ દુધવાલાના વેશમા આવે છે સામેથી ઔરંગની તસવીર લઈ ચમેલી (નકલી શાહજાદી) દાખલ થાય છે બહેરામ ઔરંગની તસવીર જોઈ હસદથી બળી ચમેલીને પકડે છે. ચમેલી બુમ પાડતાં ઔરંગ તેણીને ચમેલી દાસી જાણી બચાવવા દોડે છે નકલી નવેલી ગભરાટમા તસવીર ભુલી નાસી જાય છે ચમેલી અને નવેલીના બદલાએલા નામથી ઔરંગ અને બહેરામ વચ્ચે ભુલ ભરેલી તકરાર થાય છે. બહેરામ શાહજાદીનો ભેદ જાણી લઈ ત્યાથી ચાલ્યો જાયછે તેમજ ઔરંગ ભોળપણમા વમાસતો ચાલી જાય છે બુજક્કડ ત્યા આવી તસવીર જોઈ ઉપાડે છે શાહજાદી નવેલી પોતાની દાસી નઓબહારને ઔરંગની તપાસમા મોકલાવે છે ત્યા ઔરંગને બદલે બુજક્કડને ઔરંગ અને ચમેલીની તસવીર જોતો દેખાય છે. તસવીર જોઇ નઓબહાર અજબ થાય છે, અને બુજક્કડના હાથમાથી તસવીર ઝુંટવી લઈ ચમેલી (નકલી શાહજાદી) ના કારસ્તાન ઉઘાડા પાડવાના હેતુથી શાહજાદી આગળ જાય છે

પ્રવેશ ત્રીજો.—અલઝડપનુ મકાન–અલઝડપ પોતાના કાકા ખબતુલહવાસને મકાનપર લાવે છે અને હલાલી તથા ચટખારાની મદદથી તેને બનાવે છે

પ્રવેશ ચોથો.—શાહીમહેલ–નઓબહાર શાહજાદીને તસબીર આપે છે. શાહજાદી ઔરંગ બેવફા થયાનો અફસોસ

પ્રવેશ પાંચમો:—જલસો–ચમેલી ઔરંગને મુહબ્બતની જાલમા ફસાવવા જલસો મુકરર કરેછે અહીં પણ ઔરંગ ખુલ્લીરીતે નવેલીપર મુહબ્બત કરે છે અને આ રચેલી બાજુમાં ચમેલીની હાર થાય છે.

પોતાના શાહજાદાને દાસીના પ્યારમા ફસેલો જોઈ બુજકકડ સુલતાના રજીયાને ખબર કરવા દિલ્લી જાય છે

અંક બીજો સમાપ્ત.

અંક ત્રીજો.

પ્રવેશ પેહેલો —દીલ્લીનો શાહીમહેલ–સુલતાના રજીયા આગળ બુજકકડ આવી ઔરંગ દાસીઉપર મોહીત થયાની કએફીયત રજુ કરે છે રજીયા મોગીર આવવા તઈયારી કરે છે

પ્રવેશ બીજો —શાહી મહેલ–ઔરંગને ફંસાવાની ચમેલી આખરી કોશેશ કરે છે, પણ ઔરંગ દાસીના પ્યારમા મજબુત જણાય છે અચાનક બહેરામ ડાકુ માલીના ભેસમાં આવી ફુલના તોરામાં કાગજ મુકી જાય છે. ઔરંગના જવા પછી ચમેલી લાચાર થઈ ગુસ્સાના આવેશમા ફુલના તોરાને ચુંથી નાખવા જતાં અંદરથી કાગળ નીકળી પડે છે. જેમાં બહેરામે તેણીને ચોકસ ઠેકાણે મળી જવાનુ અને જો ન મળે તો કત્તલ કરવાની દહેશત આપેલી વાચે છે. પોતાના પ્યારમા નાસીપાસ થએલી ચમેલી અંતે બન્ને ઉપર વેર લેવા કોતવાલના માણસોને મદદ માટે બોલાવવા લખી મોકલે છે. તેના જવા પછી શાહ-

પ્રવેશ ચોથો:—ફલક મનજીલના નેહેર–બહેરામ અને ચમેલીની મુલાકાત–શાહજાદો ફરતો ત્યા આવી લાગે છે. ચમેલી ઔરંગ પાસે પ્યારની છેલ્લી માગણી કરે છે. ઔરંગ તેણીને ધિક્કારે છે એટલામા કાગજમા લખ્યા મુજબ કોતવાલીના સીપાહીઓ ત્યાં આવી ચઢે છે. ગુસ્સાના આવેશમાં ચમેલી ઔરગ અને બહેરામને કત્તલ કરવા હુકમ કરે છે, એટલામા શાહજાદી ઔરંગના બચાવ માટે દોડી આવે છે પણ તે દાસીના લીબાસમા હોવાથી કોઈ તેનુ સાભળતુ નથી છેવટે બહેરામ પોતાના ડાકુઓને બોલાવી ઔરગ તથા નવેલીને બચાવી ચમેલીને કેદ કરે છે અને ખરી હકીકત જાહેર થાય છે

પ્રવેશ પાંચમો:—શાહીબાગ–સુલતાના રજીયાનુ આગમન અને ઔરગ તથા નવેલીના લગન

અ ક ત્રીજો સમાપ્ત.

[illegible]	દીકરો.
ઔરંગ	રજીયા સુલતાનાનો ભત્રીજો.
બુજક્કડ	ઔરંગનો મુસાહીબ
બહેરામ	મશહુર ડાકુ.
કોતવાલ	મોંગીરનો કોતવાલ.
આતીશખાં	તવંગર શખ્સ.
અલઝડપ	ચલતા પુરજા જવાન.
ખબ્તુલ હવાસ	અલઝડપનો કાકો
જમાલ	ચટખારાનો આશક.
હલાલી	ઉલઝનનો દીકરો.

સ્ત્રી પાત્રો.

રજીયા સુલતાના	દિલ્લીની મલકા
નવેલી	મોંગીરની શાહજાદી.
ચમેલી	નવેલીની ખાસ દાસી.
નઓબહાર	નવેલીની દાસી.
ચટખારા	જમાલની માશુક.
ઉલઝન	ખબ્તુલ હવાસની બીબી
ખાનમ	પાનવાલી.

સ્થળ:—દિલ્લી અને મોંગીર.

નાટકના ગાયનો.

ખુદાકી હમ્દ.

તુજકો પાયા પાલનહાર નીરજન નીરાકાર
બીનતી સારી સુનલે હમારી કર તુ જારી રહેમે બારી
"સરોપર હો હમારે સાયએ દસ્તે કરમ તેરા,"
"તસરરૂફ તેરી રહમતકા હો હમપર દમબદમ તેરા"
"ઈલાહી અપને ખસ્તાહાલ નાજાંકી દોઆ સુનલે,"
"કે જીસકે જહેનમે હએ રોજો શબ લૌહો કલમ તેરા"

૨

ખ્વાસે'—જુલ્ફે મુશ્કીં રૂખેરંગી બુતે અઇયાર દીદમ,
ચશ્મે ખૂબાં લબે ખન્દા ગુલે રૂખસાર દીદમ.
દીલહા બીમાર કરદા ચશ્મે બીમારે તો,
હમા આલમ બઇ આજાર ગીરીફતાર દીદમ.
"બમીજગાને સીયાહ કરદી હજારાં રખના દરદીનમ"
"બીયાકજ ચશ્મે બીમારત હજારા દર્દ બરચીનમ"
"રૂમુજે ઈશ્કો સરમસ્તી જીમન બીશનવ ન અજ વાઇજ"
"કે બાજામો કદહ હરશબ કરીને માહો પરવીનમ."

તાચૈદા આઇના મુખ્ત નોવેલ
શીન ખાલુના દે મુખવાન્દે વ હલે ચારદી તઓળા.

૪

ચટખારા —તેરી ઉલફતકી રસ્સીને ખુબ જકડા,
ગેલી હમને હ એ કડીયા ભારી
તુજમે ભરી હએ ગજબકી અઇયારી,
જમાલ —ચાલે હંએ તેરી સારી ન્યારી
ચટખારા:—કરકે મરીજ ચાહકી-કી બરછી પાર નીગાહકી
જમાલ:—ઇલઝામ હએ ઝુટા તેરા, અય જાન હું બંદા તેરા,
ચટખારા —જાઉ ફીર તો મુખડેપે મએ વારી વારી.

૫

અલઝડપ—ખએર નહી કએસા હુવા તુફાન,
હાએ ગજબ થરથર કાપે જાન,
અમન ચમન ઘર બને અબ ઉજડ જાઊંગા મય જાનસે,
ભાડા અગર કહી કુટ ગયા તો બનુ સખ્ત હલકાન,
સીતમમે જાન.
હલાલી—કયુ જી મીયા ઘબરાહટ કયસી તુમપર
બીપતા આ ઈ કયા,
ચટખારા—લડકે ઝગડકે દુશમનસે કહો માર તુમને
હએ ખાઈ કયા,
અલઝડપ—આચે ળુઢા ગર સફરસે ઘરમે, ખીચે મેરે વોહ
કાન, ચચા હએવાન.

હલાલી ~

ખીલવાઓ તુમ ખાને મજેદાર.

ચટખારા'—લુ મીસ્સી, લુ મેહેદી સાડી ભારી સચ્ચી ઓ ભરદો ઘરબાર,

હલાલી.=–પગડી દીલવા પહેલે ઘરકી, રહેના ફીર ઉસમે સઓ સાલ.

૭

ચમેલી—મએતો હારીરે વાસે પ્રીત લગાકે હારી

ઈનતેજારી હુએ બીમારી દીલફીગારી અશ્કબારી,

દીન રયન હુએ આહો જારી.

બીરહાકી અગનીસે જલતા હુએ તનમન,

ઇશ્ક મુવાબી હુએ જાનકા દુશમન.

દીલસે હુએ ઉઠતા ધુંવા,

નજરમે ઉનકા તસવ્વુર હુએ વોહ હુએ ના માલુમ,

પતાહી ઉનકા હુએ માલુમ ઔર ન જા માલુમ.

નીગોડી હીચકોયા દેતી તો હુએ પયામ ઉનકા,

મગર વોહ લાએગે તશરીફ કબ ખુદા માલુમ.

ના ઉલફત હમ અહ કએસા

સમઝે હો કયા અયસી વએસી,

મુજપર જબરન દસ્ત અ દાજી.

બસ બખ્શો મુઝે રહે કરમસે,

નામ તુમહારા મએ નહી લુગી સ ગદીલ પ્યારે.

૯

ખ્વાસેં—મોહેની એહ કએસી રગીલી ડાલી ફુલોપે રગી જમાલ.

તુને ગુલશનમે હુએ ર ગ રચ યા,

એહ બેલા મોતીયા જહાનકે ઠગ, તેરી એહ લુટે' બહાર

જુલ્ફે પેચાકે ખમ તેરે ગજબ હુ એ,

હુ એ તેરી નીગાહમે સીતમકે ર ગ, અબરૂભી ખેચે કટાર.

૧૦

નવેલી:—નાચનેવાલી, ભુલ ગઈ અ ગના ?

લગી કરને તાતા થઈયા ચોકમે ?

ખુદકો ભુલી જોશમે, સ ભલ સુઈ આ હોશમે

નકર રૂમ ઝુમ રૂમ ઝુમ ઇતના જીઆદા, બેહયા રહે હાલમે.

સુઝે તુ ન ર ગ દીખલા, અયસે ન ઢ ગ બતલા,

૧૧

ખ્વાસેં—દેખો ખીલેંગે હો યહાંપે હરે ફુલ ચતુરાઈકે,

 પ્યારે રંગવાલે અબ ન્યારે ન્યારે

શાહજાદી તો સોહે જાની બનકે કનીજ મસ્તાની,

તાજ પહેન ઇતરાએ ચમેલી, બીન દીલબર દીલજાની,

જાન સુજાનકા હોગા ઈમતેહા,

નવેલી, ચમેલી. ચમેલી, નવેલી

૧૨

ખ્વાસે—સોલા સજે તનપે સીંગાર ગોરી ચલી પ્રોતમ મીલનકો.

ગોરા ગોરા બદન–ગોરે ગોરે ભુજાન–ગોરે ગોરે બસન,

રાતભી ગોરી હુએ ગોરી ભામીની,

પી મીલનકો માનો ચલી ચાન્દની,

અયસી નવેલી અલબેલી રંગીલી છબીલી,

મનમોહેના પીયા પ્યારી દુલન

૧૩

નવેલીઃ—હો લબ શાહજાદે રંગીં લો પાનકા બીડા ખાવ.

સુરખી હોટોંપર જમેગી લાલા મુહકો બનાવ.

ઔરંગ—દસ્તે નાજુકસે અપને ખીલાદો શાહ મુજકો બનાવ,

૧૪

નૌબહાર'—અય વાહજી બુઢે હનુમાન, કએસી એઠ આનબાન,

કમર હો ગઈ કમાન, ફીરભી ચલતે હો પહેલુ બદલકે.

બુજકુકડઃ—ધુત તેરી કએસી એઠ મનહુસ જબાન હુએ,

ઓરી નાદાન દેખ લે મેરી શાન,

નૌબહાર'—છુન્નુ ત બોલીકે હો પાનદાન,

બુજકુકડ—જા જા ઓ છછુંદર

નૌબહાર—વાહ કલન્દર, વાહ મચ્છન્દર

બુજકુકડ'—પીસલી, જાતી હએ કયુ મેરે આગે ચીકની બન કર હુ.

૧૫

નૌબહારઃ—તેરે સરકી મઅ પગડી બીકવાકે છોડું'ગી,

બીકવાકે છોડું'ગી નચવાકે છોડુ ગી

બુજકુકડ—રહેગી ધરી સબ તેરી ચતુરાઇ ઓ સવદાઇ

નૌબહારઃ—તમાચા મારૂંગી જાએગા બકના.

ફીર તુ દેખના નીકલે અરમાં શેખીચોંકા,

દીવાના બઓરાના બનાકે છોડું'ગી.

સારા ખાના કરે ચટ આનમે.
બઢબઢકે નીવાલે બનાતા હએ.
એક દમમે સફા કર જાતા હએ,
બડપેટુ કીતના ખાતા હએ,
નીકલેગા દીવાલા.

૧૭

ચટખારા —પઇયા લાગુ તોરે મોરે આકા મેહેરબાન
હલાલી —કએસી હીકમત ફીતરત કરતી હએ એહ મેરી અમ્માજાન.
બબ્તુલ·—બચ્ચે હમારે હ એ આંખોંકે તારે હંએ મુજકો બડે પ્યારે હંએ,
અલઝ.—તુમ્હારે સબબ બાલ બચ્ચે મીલે હંએ,
એહ બન્દે ઉમ્રભર મવાલી રહે હ એ,
હલાલી:—ઘરમે આટા હએ ન દાલ આન ઘુસા હએ કાલ,

૧૮

નવેલી·—દીખલાતી કીસકો એ અઇયારા એહ ચાલબાજી.
દીલસે ભુલવા દે એ મકકારા દાંવ પેચ બાજી.
જાના મયને જાહીર ઉજલા બાતીન કાલા,
અય હમ્માલા બલાકી ફીત્ની.
ફાંસે ગએરાંકો જોર જબ્રસે ઘાત ચાલસે,
લેહાજ દીલમે રહા નહી કયા.

--અહં ઉસકા શાહુરત હુએં સખીયનમે સચ્ચા હુએ વોહ
બડા હુશીયાર,
જો મયને દેખા પાયા અજબ નીરાલા ઝુઠોંકા સરદાર
પડે હુએ જાકર વોહ સઓતનકે પાલે,
જો દેખાહુએ ઉનકા બાંહે ગલેમે ડાલે
મુજકો પડે હુએ જીનેકે લાલે, મએને પુછા એહ કએસી ચાલે,
નશેમે બોલ ઉઠે વોહ જા યહાસે તુ અપની રાહ લે.
જમાનેમે કહીં મએને દેખા નહી અયસા રહજન
બટમાર–કે નીકલા.

૨૦

નવેલી—હમસે ભઇ રે બલમા હમસે ભઇ સારી ગલતીયાં,
તોરી પ્રીતકી કરી ન કદરીયા હમને,
ઇશિકમે પડકર લાગી જપને,
માલા હુસદકી–ખુદકો ભુલીરે બલમા

૨૧

ખ્વાસેં:–બેહદ ઈધર લુત્ફોકરમ હુએ–બજમે તરબ સરફે કદમ
હુએ,
રંગે ચમન રશ્કે ઈરમ હુએ,
હુએ શાને ખુદા અજબ યાં–હુએ આલા સીફત હસબ યાં,
ચલે દઓર બહુમ હા,
હમ સબ હીલમીલ કરેં ખુશીયાં શાદમાં,
સબ સખીયા રંગરલીયા અટખેલીયાં ખીલી કલીયાં,
મહેફીલ દુર રહે ગમસે, શાદ રહે અપને એહદમસે,
જાગે ભાગ જાગે હમદમકે ઉસકે ફજલો કરમસે.

અ ખીયા તે લાવણુ ડેરે,

એક દીન આસ પુરી કર દે ઓઅેહરદી લએ દે.

૨૩

ખ્વાસે.—હામી જમાના હુએ કએસા સોહાના મસ્તાના તરાના
હો આજ,

નાજ અંદાજ સાજો બાજ ખુલે ઈસદમ શાદમાનીકે રાજ,
સુરત ગમકી યહાંસે દુર હો અયશ બનાએ કાજ,
હો બહાર સુબહો શામ, રંજો અલમકા ન આયે નામ,
આન બાન દુનીશાન જાનકે હો સાથ,
તખતો તાજ કાયમ હો રાજ

૨૪

નઓબહાર·—જોડકે અઇયારીકા તીર કએસા ઇસને મ રા,
નવેલી —પુરજે પુરજે તનકર ડાલા હાય બારી તાલા
પુરી હય હમ્માલા,
દીલ મેરા કર ડાલા ઇસને પારા પારા.
નઓબહાર —ચાર માર હસે કુટની પુરી દીલ અજાર હુએ
મીઠી છુરી,
દુશમન દીનોકી મોડી, રહેજન હય હુગ્એક જા કી,
સાથી હુએ એહ શયતાકી.

ઢલઝડપ·—જુદાયા જુદા દાનો મીલગયે મય રહા
અયસા તયસા.

૨૬

નવેલી·—ઘાઈલ બીસમીલ કર ડાલા તેરે જાલીમ કાતીલ અબરૂને,
મએ કાલીબ તુ જાન, હું એ દોનો પુર અરમાન,
તુ પ્યારા દીલઆરા હુએ ન્યારા માહપારા,
તન મન ધન હુએ વારા તુજપરસે
ઔરંગ —નઈ તુ નવેલી બન મેરી દીલબર,
વારૂં તોપે જીયા પ્યારી પ્રાન કરૂં મએ સદકે,
હરદમ હમ દમ બનકર

૨૭

સબ:—ઇશરતકી ખીલી કલીયાં, ફરહત હર સીમ્ત અયાં,
હર ગુલેતર હુએ શાદાં, સઓસન નરગીસ ખન્દાં.
પ્યારી હુએ જાનેજા હુરે જન્નત બેગુમાં,
ફુલા હુએ નુરઅફશાં દોનો શાદો ફરહાં.
તુઝે અય જાનેઆલમ અંજુમનઆરા મુબારક હો,
તેરે સાયેમે અય ખુરશીદ મહેપારા મુબારક હો,
નહી અફશાંકા હર જરરા તેરે અબરૂપે અય મહેવશ,
હીલાલે ઇદકી આગોશમે તારા મુબારક હો.

તમામ શુદ.
